

Izvještaj sa stručnog skupa

“ Uvod u zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku Europske unije “

Centar za međunarodne studije iz Zagreba i Udruga George C. Marshall - Republika Hrvatska organizirali su 10. siječnja 2012. godine stručni skup pod nazivom “ Uvod u zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku Europske unije “, koji je održan u prostorijama Informacijskog centra Europske unije u Republici Hrvatskoj. U pozdravnom govoru ispred Informacijskog centra Europske unije u RH prisutnima se obratila **gđa. Avis Beneš**, voditeljica Informacijskog centra Europske unije, dok je iste kroz sam program skupa, kao moderator, vodio **dr. sc. Robert Mikac**, član Upravnog odbora Udruge George C. Marshall – Republika Hrvatska.

Prvu prezentaciju s temom “ Nastanak zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije “ održao je **gosp. Smiljan Čubelić**, predsjednik Udruge George C. Marshall – Republika Hrvatska. Gosp. Čubelić svoje izlaganje započinje izjavom ministra vanjskih poslova Kraljevine Belgije Mark – a Eyskens – a: “ Europska unija je ekonomski div, politički mrav i vojni patuljak! “. Navodi kako projekt Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije (CSDP) na početku 2012. godine, u procesu planske tranzicije EU, stoji pred izazovima vremena tj. pred izazovima aktualnih globalnih odnosa. Polazeći od činjenice da je današnja sigurnosna i obrambena politika (CSDP) sastavnica Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (CFSP) Europske unije, navodi kako se prema tome Europska unija, kao njihovo ishodište, nalazi pred izazovom preuzimanja uloge čimbenika u europskom i svjetskom sigurnosnom poretku. Gosp. Čubelić svoju prezentaciju nastavlja s povijesnim pregledom nastanka i razvoja ESDP – a, s ishodištem u povijesnim promjenama na kraju 20. stoljeća, kada se nastankom novih europskih odnosa promijenila suština europskih organizacija u globalnom političkom poretku. Naglašava kako središnje pitanje europskih odnosa na području sigurnosti i obrane, nije isključivo političko pitanje ali s druge strane ono nije ni isključivo sigurnosno pitanje, već svakako multidisciplinarno. Svojom prezentacijom gosp.

Čubelić prikazao je i kronološki slijed događaja od nastanka EDSP – a, pa sve do njegova preimenovanja 2009. godine Lisabonskim ugovorom u CSDP. Ustrojstvo i način funkcioniranja Europske unije najveći je izvor spoticanja u implementaciji CSDP-a, kaže gosp. Čubelić, navodeći da doista zajednička sigurnosna i obrambena politika pretpostavlja modifikacije nacionalnih politika. EU mora iskazati sposobnost odvratanja i saniranja kriza na europskom tlu i susjedstvu, ukoliko želi biti čimbenik globalnog sigurnosnog sustava. Također treba se usmjeriti na izgradnju kapaciteta za upozoravanje, praćenje i saniranje kriznih situacija, kroz razvoj diplomacije, obavještajnih kapaciteta, te civilno-vojnih kapaciteta za očuvanje mira i upravljanje kriznim situacijama. Naglašava kako daljnji razvoj sigurnosne politike Europske unije ne smije zanemariti činjenicu da je EU prvenstveno zajednica država, odakle se CSDP neće pretvoriti u europski NATO. Gosp. Čubelić svoje izlaganje zaključuje pitanjem: Ako je globalna sigurnost nedjeljiva – zašto u EU duplicirati ono što već postoji u NATO-u? Navodi kako bi se Europska obrana mogla razvijati u okviru Euroatlantskog saveza, kao europski stup, a ne kao instrument jačanja sigurnosne i obrambene politike same Europske unije. No kaže kako za to Europska unija mora biti sposobna za uravnoteženu uporabu *hard* i *soft power* - a. Utemeljenje svojevrstne europske vojske, generirane iz EU nacionalnih oružanih snaga, čini se nužnim navodi gosp. Čubelić, što znači prijenos suverenosti s nacionalne na europsku (nacionalnu) razinu. Sa sigurnošću se može reći kako je gosp. Smiljan Čubelić održao je iscrpno i detaljno predavanje o tome što predstavlja CSDP, odnosno Zajednička sigurnosna i obrambena politika Europske unije.

Ispred Centra za međunarodne studije u Zagrebu zanimljivu prezentaciju s temom “ Suvremeni izazovi Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije “ održala je **prof. dr. sc. Lidija Čehulić Vukadinović**, izvanredna profesorica Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Svoje izlaganje prof. Čehulić Vukadinović započinje s tvrdnjom kako usprkos globalnoj dominaciji Sjedinjene Američke Države trebaju suradnju sa ostalim globalnim akterima, odnosno naglašava potrebu da se i regionalni akteri uključe u rješavanje kriza, te da SAD ne može više unilateralno rješavati probleme u svijetu. Prof. Čehulić Vukadinović navodi kako je samo proširenje Europske unije, što uključuje i primitak postsocijalističkih zemalja, uspješnije od samog

‘ produbljiivanja ‘ Europske unije. Zajednička vanjska i sigurnosna politika je uz monetarnu politiku, Shengensku zonu još jedna interna politika sa kojom EU ima probleme. Jedino je pokušaj Europljana da se gospodarski ujedine uspio, odnosno gospodarstvo je područje na kojem je Europska unija najviše profitirala. Prof. Čehulić kaže kako akter koji želi biti u vrhu međunarodnih odnosa mora raspolagati sa: novcem, topovima (vojnom snagom), političkom voljom, te da mora imati određeni diplomatski utjecaj. Europska unija je pri tome jedina međunarodna organizacija koja ima uspostavljene ugovore sa svim regionalnim organizacijama i državama svijeta, što je uvelike razlikuje od NATO – a koji npr. nema uspostavljene bilateralne odnose sa Kinom , zemljama Latinske Amerike i sl. Euro (€) se kao valuta nametnuo na svim svjetskim burzama, te bi se moglo reći kako je Europska unija postigla najbolje rezultate na tom planu. S druge strane prof. Čehulić navodi kako velik broj vojnika (EU ima 2 mil. a SAD 1,5 mil.) ne daje snagu na polju sigurnsti jer svega 5% vojnika EU može adekvatno sudjelovati u međunarodnim mirovnim misijama. Problemi su tehničke (oprema, obuka, školovanje) i političke (niska izdvajanja za obranu) prirode. Također, prof. Čehulić Vukadinović kaže kako krize ne rješavaju oni koji bi trebali (EU) već pojedinačno države Europe, dok europski povijesni i kulturni identitet unatoč svemu ne postoji, te da nacionalno još uvijek dominira nad onim europskim. Ako Europska unija želi biti globalni akter prof. Čehulić Vukadinović navodi kako bi ona trebala biti politički definiranija, vojno učinkovitija, te veća u smislu da se proširi na Tursku, jer bi time pokazala da je sposobna riješiti problem u vlastitom dvorištu. Na kraju svojeg izlaganja prof. Čehulić Vukadinović se osvrnula na odnose Europske unije i NATO – a, te na europsku strategijsku kulturu pri čemu je zaključila kako EU i SAD imaju različit sustav vrijednosti; EU je za mirno rješavanje sporova, dugotrajne pregovore sukobljenih strana, dok SAD teži ‘odlučnom, brzom i efikasnom uništenju neprijatelja prilikom prvog udara ‘, što samo potvrđuje Robert – a Kagan – a i njegovu izjavu kako je Europa sa Venere (koja je simbol nježnosti), a SAD sa Marsa (koji je simbol rata).

Predavanje s temom ‘ Stav Republike Hrvatske o Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije ‘ održala je ispred

Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske **gđa. Ines Troha Brdar**, načelnica Odjela za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku Europske unije.

Nakon izlaganja svih predavača razvila se živa i konstruktivna rasprava, postavljeno je mnogo zanimljivih pitanja, a također, mogli su se čuti i vrlo zanimljivi stavovi, te iskustva prisutnih vezani uz Zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku i sigurnosnu i obrambenu politiku Europske unije, pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, a na kraju i uz budućnost, izazove i probleme same Europske unije.

ReaPoljak